

Key words: *pedagogical process, interactive teaching methods, higher medical education, clinical thought.*

Стаття надійшла до редакції 13.09.2013 р.

Дідик Наталя Василівна - к.м.н., асистент кафедри внутрішньої медицини медичного факультету №2 Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова; +38 066 483-41-47; didyk@mail.ru

©Яремчук Л.В.

УДК: 616:378.147.091.33-027.22

Яремчук Л.В.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, 21018, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ РОЛЬОВОЇ ГРИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ НА КЛІНІЧНИХ КАФЕДРАХ

Резюме. *В статті висвітлені сучасні методики викладання у галузі медичної освіти, зокрема використання методу рольової гри при проведенні практичних занять на клінічних кафедрах. Поетапно викладено структуру ігрового методу на прикладі заняття на кафедрі акушерства та гінекології. Показано, що впровадження нових методик навчання стимулює студента до активного мислення та готує його до зустрічі з реальною практичною ситуацією в майбутньому.*

Ключові слова: *метод рольової гри, інноваційні форми навчання, клінічна кафедра.*

Вступ

Сучасні умови навчання студентів відрізняються необхідністю впровадження інновацій та нововведень. Інноваційні методи навчання - це методи, які несуть в собі нові способи взаємодії "викладач-студент" і включають активні методи і форми навчання [Барбашова, 2011].

Основним завданням сучасної медичної освіти є виховання цілісної творчої особистості, тобто теоретично та практично добре підготовленого з клінічним мисленням спеціаліста. Підготовка висококваліфікованого лікаря є вкрай непростим завданням: якість навчального процесу напряму залежить від професіоналізму викладача, його творчого підходу до викладання предмету [Курлянд, 2009].

Сучасний викладач використовує в своїй практиці різноманітні методики, в тому числі і ігрові. Гра дозволяє зацікавити студентів досліджуванним матеріалом, піднести знання в легшій і "ненав'язливій" формі [Воронович, Бизунков, 2009]. Рольову гру можна розглядати як частину навчальної програми. Особливість рольової гри полягає в тому, що крім навчального матеріалу та педагогічної кваліфікації, від організатора гри потрібна спеціальна підготовка, яка набувається з досвідом. Мистецтво робити гру (як і будь-яка інша кваліфікація) приходить поступово. Якщо викладач вирішив проводити заняття методом рольової гри, він не повинен засмучуватися при перших невдачах. Спектр застосування ігрових методів вкрай широкий. Ігри та ігрові методи можуть використовувати у своїй практиці майже всі викладачі клінічних кафедр. Вони особливо корисні при викладанні дисциплін, що мають "практичну складову", тобто, таких предметів, які, крім вивчення теорії, включають в себе норми і алгоритми практичної дії. Застосування ігрових методів у навчанні дає унікальну можливість набутти досвіду дії до зіткнення зі "справжньою" практикою. Ігрові методи необхідні в рам-

ках виховної роботи. Вони дають можливість викладачеві працювати з такою важливою складовою особистості студента, як активність. Найчастіше засоби і методи виховної роботи орієнтовані на пасивну, виконавську позицію студента. А студент з "надмірною активністю" є небажаним, "поганим". Гра в цьому випадку виступає як відносно безпечно для суспільства і найбільш комфортне оточення "простір активності".

Гра - продукт колективної творчості. Кожен учасник гри відповідно до своєї ролі може погоджуватись або не погоджуватись з думкою інших учасників, може виражати свою особисту думку. Викладач при цьому має роль коригуючого і направляючого в правильне русло експерта. По тривалості гра на практичному занятті займає біля 45 хвилин.

Першим кроком методу рольової гри є введення в гру. Після обґрунтування актуальності теми, мети, завдань викладач пояснює студентам, що за допомогою гри буде розіграно тему заняття. В процесі рольової гри студенти продемонструють знання по темі заняття, засвоють навички прийняття рішення, навички в роботі команди, професійну мову, вміння задавати питання, вести діалог.

Наступним кроком є розподіл ролей. Викладач озвучує умови і порядок проведення гри, розподіляє ролі між студентами. Перша роль звичайно буде пацієнта. Студент, який буде в цій ролі отримує картку з завданням, наприклад, пацієнтка 45 років з діагнозом: "Симптомна фіброміома матки". Цю картку він нікому не має права показувати і згідно діагнозу він має сформулювати скарги. Від цього гравця залежить перебіг всієї рольової гри, так як саме він повинен сформулювати скарги і передати свої "симптоматичні" відчуття іншим гравцям так, щоб їм було зрозуміло. Інші ролі можуть бути в кількості від 3 до 7, в залежності від специфіки кафедри та предмету. Сюди належать: лікар швидкої

допомоги, лікар прийомного відділення, дільничний лікар, який веде прийом в поліклініці, лікар стаціонарного підрозділу, лікар-анестезіолог, неонатолог, лікар-лаборант та експерт-аналітик.

Роль експерта-аналітика дозволяє студенту проводити нагляд за поведінкою учасників гри, аналізувати обґрунтованість і правильність заходів, які проводяться кожним спеціалістом, відмічати помилки в записах, робити відмітки в власний блокнот.

Для наближення до реальної клінічної ситуації гравцям будуть запропоновані бланки медичної документації, історії хвороб, пологів, індивідуальні карти вагітних, бланки направлень на обстеження. Все це розкладається на середині столу і кожен з гравців сам вирішує, який і в якому документі йому необхідно зробити запис.

В учбовій кімнаті рекомендується розставити стільці, столи та кушетку в залежності від виду рольової гри.

Наступним кроком є урозуміння кожним студентом своєї ролі. Викладач при необхідності коригує траєкторію поведінки кожного гравця рольової гри.

Далі наступає етап власне самої гри. Першим вступає в гру студент в ролі пацієнта. Він пред'являє скарги (згідно діагнозу), інший студент в ролі чи дільничного лікаря чи лікаря прийомного покою задає питання гравцю-пацієнту, збирає анамнез, імітує об'єктивне обстеження (вголос коментує результати), робить висновки і висловлює припущення щодо діагнозу. Складає план подальшого обстеження. Робить записи у відповідну медичну документацію. Заповнює при потребі направлення на обстеження та госпіталізацію в стаціонар (якщо

вважає доцільним).

Гравці, які виконують роль лікаря лаборанта або лікаря функціональної діагностики висловлюють висновок за результатами обстеження згідно плану.

Далі гравець пацієнт, якщо він не госпіталізувався в стаціонар, повертається до дільничного лікаря з результатами обстеження і той призначає лікування, про що робить запис у відповідну документацію.

У разі потреби госпіталізації пацієнта, то лікування йому призначає інший студент, який виконує роль лікаря стаціонару.

Потім гравець аналітик робить свої висновки щодо побаченого і почутого, дає рекомендації кожному гравцю. Іноді в цій ролі може виступати сам викладач.

На завершення гравець-пацієнт розкриває таємницю свого діагнозу. Учасники гри обмінюються думками. Викладач робить узагальнення - наскільки всі питання були розкриті в повній мірі, точність і повнота відповіді, термінологічно правильна мова, відмічає, хто із студентів підготовлений на відмінно, добре, а хто має проблеми в освоєнні даного матеріалу.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Інноваційні методи навчання направлені на стимуляцію активного мислення і практичної діяльності студентів в процесі оволодіння ними професійних знань.

Через впровадження нових методів і методик навчання відбувається реальне реформування процесу навчання і освіти в цілому, яке може реалізувати кожен викладач на кожному занятті.

Список літератури

Барбашова І.А. Загальні основи педагогіки: навч. посібник [для студентів ВНЗ] / І.А. Барбашова - 2-е видання. - Донецьк: Ландон-XXI, 2011. - 126 с.	Воронович В.П. Игровые технологии в преподавании медицинских дисциплин / В.П. Воронович, А.Б. Бизунков // Высшая школа. - 2009. -	№ 2. - С. 68-70. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи / З.Н. Курлянд - К.: Знання, 2009. - 387 с.

Яремчук Л.В.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА РОЛЕВОЙ ИГРЫ ПРИ ПРОВЕДЕНИИ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ НА КЛИНИЧЕСКИХ КАФЕДРАХ

Резюме. В статье освещены современные методики преподавания в сфере медицинского образования, в частности использование метода ролевой игры при проведении практических занятий на клинических кафедрах. Поэтапно выложена структура игрового метода на примере занятия на кафедре акушерства и гинекологии. Показано, что внедрение новых методик обучения стимулирует студента к активному мышлению и готовит его к встрече с реальной практической ситуацией в будущем.

Ключевые слова: метод ролевой игры, инновационные формы обучения, клиническая кафедра.

Yaremchuk L.V.

THE USE OF ROLE-PLAYING GAME METHOD DURING PRACTICAL LESSONS AT CLINICAL DEPARTMENTS

Summary. The article describes modern teaching methods in the field of medical education, particularly the use of role-playing game method during practical lessons at Clinical departments. The article sets out on a step-by-step basis the structure of playing method by the example of lessons at the Chair of obstetrics and Gynecology. The article shows that the implementation of new teaching methods stimulates a student to active thinking and prepares him/her for meeting with real practical situation in the future.

Key words: role-playing game method, innovative teaching methods, Clinical department.

Стаття надійшла до редакції 8. 11. 2013 р

Яремчук Лілія Вікторівна - к.мед.н., доцент каф. акушерства та гінекології №1 Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова; +38 096 300-23-01, +38 0432 67-44-45; yaremchuk-liliya@mail.ru